

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО

УДК 342.9 (477)

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.3.10>

А. М. Анохін

здобувач кафедри адміністративного та конституційного права
Запорізького національного університету

ОСНОВНІ ПРАВИЛА ТА ПРИНЦИПИ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ СТ. 124 КУПАП

Наукова публікація присвячена дослідженню основних правил та принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУПАП, якою встановлена відповідальність за порушення учасниками дорожнього руху правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна.

Зазначається, що офіційна статистика свідчить про значну кількість ДТП, які відбуваються в Україні, у порівнянні з аналогічними щорічними показниками в державах-членах ЄС, що обумовлює посилений інтерес вчених-адміністративістів до проблем правової регламентації профілактики, запобігання та адміністративного розслідування ДТП.

До основних принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення, наслідком яких є ДТП, віднесено серед інших: принципи верховенства права та законності в їх діалектичній єдності, принципи об'єктивності та повноти адміністративного розслідування (урахування всіх об'єктивних та суб'єктивних факторів, наслідком дії (впливу) яких стала ДТП), принцип невідворотності адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, принципи своєчасності та оперативності провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУПАП, принцип обов'язкової візуалізації ДТП (комп'ютерного моделювання при дослідженні обставин ДТП).

Запропоновано внести зміни до КУПАП щодо детальної правової регламентації процедури адміністративного розслідування по аналогії із відповідними нормами Кримінального-процесуального кодексу України.

Формулюється висновок про перспективність подальшого наукового дослідження актуальних питань провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУПАП, з метою формулювання конкретних пропозицій щодо удосконалення чинного адміністративно-деліктного законодавства та відповідної юридичної практики.

Ключові слова: дорожньо-транспортна пригода, правове регулювання, безпека дорожнього руху, провадження, правила, інструкція, порядок, візуалізація, принципи.

Вступ. Проведення у справах про адміністративні правопорушення є окремим видом діяльності уповноважених посадових осіб органів публічної адміністрації, яка врегульована нормами адміністративно-деліктного права (адміністративно-процесуальними нормами), що включає складання протоколу про адміністративне правопорушення, проведення адміністративного розслідування (збір доказів та встановлення всіх фактичних обставин

правопорушення), розгляд справи про адміністративне правопорушення уповноваженим суб'єктом, винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення про накладення адміністративного стягнення та її виконання, процедури апеляційного оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення та перегляду постанови по справі про адміністративне правопорушення Верховним Судом у разі встановлення міжнародною

судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.

Адміністративні правопорушення, пов'язані із ДТП, передбачені двома статтями КУпАП. Так, у відповідності до ст. 124 КУпАП, порушення учасниками дорожнього руху правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна тягне за собою накладення штрафу в розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення права керування транспортними засобами на строк від шести місяців до одного року.

Крім того, згідно із ст. 122⁴ КУпАП, залишення водіями транспортних засобів, іншими учасниками дорожнього руху на порушення встановлених правил місця дорожньо-транспортної пригоди, до якої вони причетні, тягне за собою накладення штрафу в розмірі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення права керування транспортними засобами на строк від одного до двох років, або адміністративний арешт на строк від десяти до п'ятнадцяти діб.

Водночас офіційна статистика свідчить про значну кількість ДТП, які відбуваються в Україні, у порівнянні з аналогічними щорічними показниками в державах-членах ЄС [1, 2].

Вищезазначене обумовлює актуальність та необхідність проведення окремого дослідження правил та принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП.

Різні аспекти дорожньо-транспортних пригод та проблемні питання забезпечення безпеки дорожнього руху досліджували у своїх працях такі відомі науковці як С. Бутник, В. Введенська, С. Гусаров, М. Долгополова, М. Лазаренко, А. Філіппов та інші відомі фахівці.

Загальній характеристиці адміністративно-правових засобів забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні присвятили свою роботу В. Сокурченко та А. Стрижак. Окремі адміністративно-правові засоби забезпечення безпеки дорожнього руху дослідила О. Салманова.

Зарубіжний досвід забезпечення безпеки дорожнього руху досліджували І. Горбачева, Д. Козар, О. Шумейко та інші науковці.

Порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення був предметом дослідження таких відомих вчених-адміністра-

тивістів як В. Бевзенко, М. Віхляєв, В. Доненко, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, О. Кузьменко, Ю. Легеза, П. Лютіков, Р. Мельник, Д. Приймаченко, С. Стеценко, А. Школик та інших науковців.

Проте, питання правил та принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, залишається актуальним в доктрині адміністративного права (зважаючи на негативну статистику ДТП), що актуалізує необхідність підготовки даної публікації.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є узагальнення основних правил та принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, що має стати основою для формування пропозицій щодо удосконалення чинного адміністративно-деліктного законодавства.

Методологія даної публікації ґрунтується на поєднанні філософських (законів та прийомів діалектики), загальнонаукових (прийомів логічного методу, системного та структурно-функціонального методів) та спеціально-юридичних методів дослідження (методу юридичної статистики, а також формально-юридичного методу та методу юридичного моделювання).

Результати дослідження. У відповідності до ст. 245 КУпАП завданнями провадження у справах про адміністративні правопорушення є: своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності з законом, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі додержання законів, зміцнення законності.

Згідно із ст. 246 КУпАП порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення в органах (посадовими особами), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, а також в районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судах визначається Кодексом України про адміністративні правопорушення та іншими законами України.

На особливу увагу заслуговують принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення, які є основними положеннями, закріпленими в Конституції та законах України, на яких базується порядок притягнення винуватих осіб до адміністративної відповідальності.

До загальних принципів адміністративної відповідальності належать принципи: верхо-

венства права та законності; охорони інтересів особи і держави; з'ясування об'єктивної істини; гласності (відкритості); рівності усіх перед законом та судом; національної мови провадження; гуманізму (верховенства прав і свобод людини); індивідуалізації адміністративного стягнення; відповідності провини та стягнення; презумпції невинуватості тощо.

Також до принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення слід віднести принципи, які впливають з деяких положень ст. 247 «Обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення» КУпАП. Так, згідно положень вказаної статті КУпАП провадження в справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю, у тому числі, за таких обставин:

- відсутність події і складу адміністративного правопорушення (принцип об'єктивності провадження у справах про адміністративні правопорушення та урахування всіх обставин справи для прийняття справедливого та неупередженого рішення по справі);

- вчинення дії особою в стані крайньої необхідності або необхідної оборони (принцип верховенства прав і свобод людини над публічними інтересами суспільства та держави);

- скасування акта, який встановлює адміністративну відповідальність (принцип відповідальності лише на підставі чинного закону, який не має зворотної дії у часі, якщо погіршує правове становище особи, яка притягається до адміністративної відповідальності);

- закінчення на момент розгляду справи про адміністративне правопорушення строків, передбачених статтею 38 цього Кодексу (принцип своєчасності притягнення до адміністративної відповідальності);

- наявність по тому самому факту щодо особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, постанови компетентного органу (посадової особи) про накладення адміністративного стягнення, або нескасованої постанови про закриття справи про адміністративне правопорушення, а також повідомлення про підозру особі у кримінальному провадженні по даному факту (принцип недопустимості повторного притягнення особи до юридичної відповідальності за одне правопорушення).

Фундаментальним правовим принципом провадження у справах про адміністративні правопорушення є принцип рівності всіх учасників правовідносин перед законом та судом.

Так, згідно із ст. 248 «Розгляд справи про адміністративне правопорушення на засадах рівності громадян» КУпАП розгляд справи про адміністративне правопорушення здійснюється на засадах рівності перед законом і органом (посадовою особою), який розглядає справу, всіх громадян незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мови та інших обставин.

Принцип відкритості провадження у справах про адміністративні правопорушення закріплено у ст. 249 «Відкритий розгляд справи про адміністративне правопорушення» КУпАП. Так, у відповідності до вказаної статті, справа про адміністративне правопорушення розглядається відкрито, крім справ про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, безпеки на автомобільному транспорті, зафіксованих за допомогою засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі в автоматичному режимі, справ про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 132² КУпАП та, про порушення правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксовані в режимі фотозйомки (відеозапису), та випадків, коли це суперечить інтересам охорони державної таємниці.

До принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення, наслідком яких є ДТП, також слід віднести: принцип невідворотності адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, принцип оперативності провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, принцип обов'язкової візуалізації ДТП (комп'ютерного моделювання при дослідженні обставин ДТП).

Ключову роль для ефективного адміністративного розслідування ДТП має правильне оформлення матеріалів про відповідне адміністративне правопорушення, а саме: складання протоколу, збір та фіксація доказів.

Так, розділом IX Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2015 № 1395, передбачено особливості оформлення матеріалів про адміністративне правопорушення, відповідальність за яке передбачена статтею 124 КУпАП [3].

Зокрема встановлено, що у разі порушення учасниками дорожнього руху правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна, на місці дорожньо-транспортної пригоди складається протокол про адміністративне правопорушення стосовно цих осіб, до якого додаються: схема місця ДТП, яку підписують учасники ДТП та поліцейський; пояснення учасників пригоди та свідків (у разі їх наявності); показання технічних приладів (у разі їх наявності); показання засобів фото- та/або відеоспостереження (у разі їх наявності); інші матеріали, які необхідні для прийняття рішення у справі [3].

Особливу увагу необхідно приділяти пошуку цифрових камер зовнішнього відеоспостереження, якими міг бути зафіксований момент (подія) ДТП. Адже якісний та процесуально правильно вилучений відеозапис ДТП є найкращим об'єктивним доказом винуватості або невинуватості учасника дорожнього руху (включаючи встановлення особи правопорушника).

На місці ДТП за вимогою учасників ДТП їм надається можливість зробити фотографію схеми ДТП. У випадку відсутності технічної можливості копія схеми ДТП та фотографії з місця ДТП надаються за письмовою заявою в підрозділі поліції у разі, якщо матеріали не було надіслано за належністю.

На схемі місця ДТП графічно зображуються та фіксуються такі об'єкти: ділянка дороги, на якій сталась ДТП; сталі орієнтири, до яких на схемі здійснена прив'язка об'єктів та слідів; транспортні засоби, причетні до ДТП, координати їх розміщення відносно елементів проїжджої частини та сталих орієнтирів; сліди гальмового шляху коліс транспортних засобів: їх розміщення відносно елементів проїжджої частини; довжина від їх початку до кожного колеса транспортного засобу із зображенням місць розривів; довжина слідів на ділянках з різним покриттям; інші сліди та предмети, що стосуються пригоди: розміщення частин та об'єктів (уламки кузова, частинки фарби, уламки скла, осипання ґрунту, сліди рідини), що відокремилися від транспортного засобу, відносно елементів проїжджої частини, транспортних засобів; площа розсіювання уламків скла, осипання ґрунту; координати місця зіткнення, наїзду відносно сталих орієнтирів; ширина проїжджої частини разом з роздільними смугами; ширина тротуарів, узбіччя; розміри ділянок з різним

станом дорожнього покриття; розміри та розміщення дефектів дорожнього покриття; розташування дорожньої розмітки; розташування світлофорів, дорожніх знаків та інших засобів технічного регулювання дорожнього руху; розташування шлагбаума, засобів сигналізації, дорожніх знаків на підході до залізничного переїзду [3].

В обов'язковому порядку на схемі місця ДТП заповнюється таблиця дорожніх умов та зазначаються назви об'єктів, зображених на схемі. Враховуючи можливості сучасних цифрових технологій, доцільним є створення комп'ютерної моделі ДТП – візуалізації самої події шляхом її відтворення засобами комп'ютерної графіки та анімації. Причому, візуалізацію ДТП (комп'ютерне моделювання при дослідженні обставин ДТП) доцільно зробити обов'язковою, що значно спростить процес розгляд відповідних справ у суді.

На зворотному боці схеми місця ДТП зазначаються: марка (модель) пошкодженого транспортного засобу; номерний знак транспортного засобу; власник (співвласник) транспортного засобу; серія та номер полісу обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та назва страхової організації, яка його видала, а у разі його відсутності – посвідчення відповідної категорії осіб, для яких наявність полісу не є обов'язковою; перелік видимих (зовнішніх) пошкоджень транспортного засобу, які сталися внаслідок ДТП; вид пригоди; кількість учасників ДТП; порушення пункту Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 (в актуальній редакції на час ДТП); результати огляду на стан сп'яніння (у випадку його проведення); тип транспортного засобу. Зазначена інформація підтверджується підписами водіїв транспортних засобів [3].

При складанні схеми місця ДТП, згідно з Інструкцією, рекомендується: застосовувати спеціальне креслярське приладдя (лінійки, лекала); користуватися загальноприйнятими графічними зображеннями об'єктів та умовними позначками; не порушувати масштабу зображення; деталізувати ту чи іншу ділянку схеми пригоди; використовувати винесення фрагментів за схему (альтернативою схеми ДТП має стати її комп'ютерна візуалізація).

У випадках, коли для прийняття об'єктивного рішення виникає необхідність для отримання додаткових даних, поліцейський, який оформ-

лює матеріали ДТП, протягом доби передає оформлені матеріали ДТП для подальшого розгляду уповноваженій особі підрозділу поліції, на території обслуговування якого сталася пригода [3].

Уповноважена особа підрозділу поліції під час розгляду матеріалів ДТП повинна в найкоротший строк, але не більше одного місяця з дати вчинення ДТП, встановити всі обставини її скоєння, вжити інших заходів щодо об'єктивного визначення особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, передбачене статтею 124 КУпАП, скласти відносно такої особи протокол про адміністративне правопорушення та в п'ятиденний строк надіслати його до відповідного суду.

Якщо при ДТП один з його учасників зник з місця пригоди, поліцейський оформляє схему місця ДТП, відбирає пояснення в потерпілого, свідків (у разі їх наявності), встановлює наявність засобів зовнішнього відео-, фотоспостереження та невідкладно повідомляє уповноважену особу підрозділу поліції, відповідальну за розшук осіб, що зникли з місця ДТП. Остання зобов'язана вжити всіх можливих заходів для встановлення винуватців ДТП та обставин її вчинення в найкоротший строк, але не більше двох місяців. Розшук осіб, що зникли з місця ДТП, здійснюється шляхом використання баз (банків) даних, що входять до єдиної інформаційної системи МВС, відкритих джерел інформації, надсилання запитів про отримання необхідних фото- та/або відеофіксацій відповідної пригоди, виклику осіб для прибуття до підрозділу або відвідування їх за місцем проживання (перебування), роботи. При встановленні транспортного засобу, який зник з місця пригоди, проводяться його огляд на предмет наявності характерних пошкоджень, інших обставин ДТП та фотофіксація [3].

При цьому слід зазначити, що на надсилання запитів про отримання необхідних фото- та/або відеофіксацій ДТП часто витрачається значний час, тим більше, що виникає питання щодо обов'язковості таких запитів.

Таким чином, актуальним напрямом удосконалення порядку оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху у випадку ДТП є внесення змін до КУпАП щодо детальної правової регламентації порядку зняття поліцейськими показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису чи засобів фото-, кінозйомки, віде-

озапису, безпосередньо після приїзду на місце ДТП, в процесі його адміністративного оформлення (по аналогії зі ст. 245¹ КПК України).

У відповідності до ст. 221 КУпАП справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 «Порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна» КУпАП, розглядають судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів [4].

Віднесення розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, до компетенції судів обумовлено особливостями санкції вказаної статті, а саме, можливістю накладення на порушника альтернативного стягнення у вигляді позбавлення права керування транспортними засобами на строк від шести місяців до одного року.

У відповідності до ч. 2 ст. 294 КУпАП постановою судді у справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржена протягом десяти днів з дня винесення постанови особою, яку притягнуто до адміністративної відповідальності, її законним представником, захисником, потерпілим, його представником до відповідного апеляційного суду [4].

Причому, згідно із Рішенням Конституційного Суду України № 2-рп/2015 від 31.03.2015 положення ч. 2 ст. 294 КУпАП щодо оскарження в апеляційному порядку постанови судді у справі про адміністративне правопорушення в аспекті конституційного звернення необхідно розуміти так, що в апеляційному порядку може бути оскаржена лише та постанова судді у справі про адміністративне правопорушення, ухвалення якої передбачене частиною першою статті 284 цього кодексу, а саме: про накладення адміністративного стягнення, про застосування заходів впливу, встановлених у статті 24-1 цього кодексу, про закриття справи [5].

У відповідності до ч. 10 ст. 294 КУпАП постановою апеляційного суду набирає законної сили негайно після її винесення, є остаточною й оскарженню не підлягає (припис ч. 10 ст. 294 КУпАП визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 5-р(II)/2021 від 21.07.2021) [4].

Крім того, Главою 24¹ КУпАП регламентовано перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція

якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.

Так, згідно із ч. 1 ст. 297⁴ КУпАП заява про перегляд постанови по справі про адміністративне правопорушення подається до Верховного Суду [4].

Сам судовий розгляд справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП відбувається за класичною процедурою, передбаченою Главою 22 КУпАП, проте він має певні особливості. Зокрема, ключове значення для об'єктивного судового розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, має вчасно призначена та якісно проведена автотехнічна експертиза.

Згідно із ст. 280 «Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про адміністративне правопорушення» КУпАП, орган (посадова особа) при розгляді справи про адміністративне правопорушення зобов'язаний з'ясувати: чи було вчинено адміністративне правопорушення, чи винна дана особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, чи заподіяно майнову шкоду, а також з'ясувати інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи [4].

У відповідності до ст. 294 КУпАП постанова судді у справах про адміністративне правопорушення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги. Апеляційний суд переглядає справу в межах апеляційної скарги, проте суд апеляційної інстанції не обмежений доводами апеляційної скарги, якщо під час розгляду справи буде встановлено неправильне застосування норм матеріального права або порушення норм процесуального права. Апеляційний суд може дослідити нові докази, які не досліджувалися раніше, якщо визнає обґрунтованим ненадання їх до місцевого суду або необґрунтованим відхилення їх місцевим судом.

За наслідками розгляду апеляційної скарги суд апеляційної інстанції має право: залишити апеляційну скаргу без задоволення, а постанову без змін; скасувати постанову та закрити провадження у справі; скасувати постанову та прийняти нову постанову; змінити постанову. Постанова апеляційного суду набирає законної сили негайно після її винесення, є остаточною й оскарженню не підлягає [4].

В юридичній науці певний час відбувались дискусії щодо доцільності впровадження про-

цедури оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення у касаційній інстанції, проте Конституційний Суд України зазначив, що «застосування припису частини десятої статті 294 Кодексу не призводить до порушення такої засади судочинства, як забезпечення у визначених законом випадках права на касаційне оскарження судового рішення, права на судовий захист, а отже, цей припис узгоджується з принципом «верховенства права» (правовладдя)» [6].

Конституційний Суд України серед іншого зазначив, що за чинним конституційним порядком апеляційний перегляд має здійснюватися щодо кожної справи, яку оскаржено в апеляційному порядку, а в частині касаційного оскарження рішення суду обсяг права на таке оскарження змінено з права касаційного оскарження всіх рішень, крім випадків, встановлених законом, на право касаційного оскарження судового рішення лише у визначених законом випадках [6].

Обґрунтування саме такого підходу в частині касаційного оскарження судового рішення міститься в Пояснювальній записці до проекту Закону України про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) (реєстраційний № 3524), ухваленого як Закон № 1401, де зазначено, що «встановлення законом виняткових підстав для касаційного оскарження у тих випадках, коли таке оскарження є дійсно необхідним, дасть змогу побудувати ефективну судову систему, що гарантуватиме особі право на остаточне та обов'язкове судові рішення» [7].

Висновки. Проведене дослідження основних правил та принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, дозволяє сформулювати наступні висновки:

- ключову роль для ефективного адміністративного розслідування ДТП має правильне оформлення матеріалів про відповідне адміністративне правопорушення, а саме: складання протоколу, збір та фіксація доказів. Так, розділом IX Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2015 № 1395, передбачено особливості оформлення матеріалів про адміністративне правопорушення, відповідальність за яке передбачена статтею 124 КУпАП;

- до основних принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення відносяться принципи: верховенства права та законності в їх діалектичній єдності; гуманізму – верховенства прав і свобод людини над публічними інтересами суспільства та держави; рівності всіх учасників провадження перед законом та судом; гласності – відкритості провадження у справах про адміністративні правопорушення, крім випадків чітко визначених КУпАП; з'ясування об'єктивної істини – об'єктивності та повноти адміністративного розслідування (урахування всіх об'єктивних та суб'єктивних факторів, наслідком дії або впливу яких стала ДТП, для прийняття справедливого та неупередженого рішення по справі); невідворотності адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення; своєчасності та оперативності провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП; обов'язкової візуалізації ДТП (комп'ютерного моделювання при дослідженні обставин ДТП); національної мови провадження; індивідуалізації адміністративного стягнення; відповідності провини та стягнення; презумпції невинуватості; відповідальності лише на підставі чинного закону, який не має зворотної дії у часі, якщо погіршує правове становище особи, яка притягається до адміністративної відповідальності; недопустимості повторного притягнення особи до юридичної відповідальності за одне правопорушення.

З метою удосконалення правових засад провадження у справах про адміністративні правопорушення пропонується внести зміни до КУпАП щодо детальної правової регламентації процедури адміністративного розслідування по аналогії із відповідними нормами Кримінального процесуального кодексу України.

Також пропонується внесення змін до КУпАП щодо детальної правової регламентації порядку зняття поліцейськими показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису, безпосередньо після приїзду на місце ДТП, в процесі його адміністративного оформлення (по аналогії зі ст. 245¹ КПК України).

Перспективність подальшого наукового дослідження актуальних питань провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 124 КУпАП, обумовлена необхідністю формулювання конкретних пропозицій щодо удосконалення чинного адміністративно-деліктного законодавства та відповідної юридичної практики.

Список використаної літератури:

1. Козьяков С., Берлін М. Скільки коштує життя, втрачене на дорозі, й навіщо держава повинна це порохувати? *Дзеркало тижня*. 20.09.2021. URL: <https://zn.ua/ukr/internal/skilki-koshtuje-zhittja-vtrachene-na-dorozi-j-navishcho-derzhava-povinna-tse-porakhuvati.html>
2. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.10.2020. № 1360-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1360-2020-%D1%80#Text> (дата звернення 21.04.2023).
3. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2015 № 1395. Дата оновлення: 04.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15#Text> (дата звернення 23.04.2023).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. Дата оновлення: 15.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 30.04.2023).
5. Рішення Конституційного Суду України № 2-рп/2015 від 31.03.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-15#Text> (дата звернення: 29.04.2023).
6. Рішення Конституційного Суду України № 5-п(II)/2021 від 21.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-21#Text> (дата звернення: 30.04.2023).
7. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) 1401-VIII від 02.06.2016. *Верховна Рада України*: офіційний веб-портал. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57209 (дата звернення: 30.04.2023).

Anokhin A. M. Basic rules and principles of proceedings in cases about administrative offenses provided for by Art. 124 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses

The scientific publication is devoted to the study of the main rules and principles of proceedings in cases of administrative offenses provided for by Art. 124 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, which establishes liability for violations of traffic rules by road users

that caused damage to vehicles, cargo, highways, streets, railroad crossings, road structures, or other property.

It is noted that official statistics indicate a significant number of traffic accidents that occur in Ukraine, compared to similar annual indicators in the EU member states, which causes the increased interest of administrative scientists in the problems of legal regulation of prevention, prevention and administrative investigation of traffic accidents.

The main principles of proceedings in cases of administrative offenses resulting in traffic accidents include: the principles of the rule of law and legality in their dialectical unity, the principles of objectivity and completeness of the administrative investigation (taking into account all objective and subjective factors, the consequence of the action (influence) of which was the traffic accident), the principle of inevitability of administrative responsibility for the commission of an administrative offense, the principle of timeliness and efficiency of proceedings in cases of administrative offenses provided for by Art. 124 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, the principle of mandatory visualization of a traffic accident (computer simulation when investigating the circumstances of a traffic accident).

It is proposed to make changes to the Code of Ukraine on Administrative Offenses regarding the detailed legal regulation of the administrative investigation procedure by analogy with the relevant norms of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

A conclusion is formulated on the perspective of further scientific research of actual issues of proceedings in cases of administrative offenses provided for by Art. 124 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, with the aim of formulating specific proposals for improving the current administrative-delict legislation and relevant legal practice.

Key words: traffic accident, legal regulation, traffic safety, proceedings, rules, instructions, procedure, visualization, principles.